

ki zastopa pravično stvar, mogel brez bojazni podpisati svojo utemeljeno prijavo in tako potrditi resničnost tega, kar trdi.

VELIKONOČEN DAR NAŠIM VOJAKOM.

Bliža se Velika noč — praznik, ki stoji v znamenju veselja in nade. Nado pomenja za nas tudi letošnji prihod tega praznika: dobro utemeljeno nado do popolne osvoboditve monarhije od sovražnika, nado do miru! Veselju se mora dovoliti pot v najgloblji resnosti: veselju na tem, kar so naše vojske z neizrečeno vztrajnostjo in brezprimerno vdanostjo vzdržale, zopet pridobile in priborile. Da ponesejo veselja v vrste njih, ki stoje tam zunaj v našo obrambo in zaščito: to bodi naša velikonočna misel. Božična darila urada za vojno preskrbovanje je stotisočim naših vojakov pripravilo uro veselja, je poneslo čuvstvo ljubeznipolne misli v njihovo srce. Tako bodi tudi o Veliki noči. Vsakdo bo hotel napraviti našim vojakom kako veselje. Pred vsemi ženske. Pa tudi otroci ne bodo zaostajali. Urad za vojno preskrbovanje s svojimi podružnicami, svojo obsežno organizacijo, s svojim velikim aparatom za razpošiljanje je pripravljen za sprejemanje velikonočnega daru doma ostalih in za odpošiljanje vojski. Prosi se v prvi vrsti takih živil, ki se ne pokvarjajo prehitro (čokolada, kakes, konserve itd.), užitnin (cigare, cigarete, tobak itd.), potem mila, sveč itd., blagu naj se pošiljajo ali uradu za vojno preskrbovanje ali kaki njihovih podružnic v provinciji; darovi v denarju pa izključno centrali. (Dunaj, IX, Berggasse 16).

KOLIKO ČASA BO ŠE TRAJALA VOJNA?

Japonski general Oba, ki se nahaja v glavnem ruskem stanu, je izjavil v Petrogradu, da je razvidel iz svojega bivanja na Poljskem in v Galiciji, da vojna ne more trajati več daljnih šest mesecev. Operacije spomladi bodo odločilne.

POZIV! VARČUJTE Z ŽIVILI, POSEBNO Z MOKO IN KRUHOM!

Vojna, ki jo že mesece vojujejo proti nam naši sovražniki, ni naperjena samo proti vojaški sili avstro-ogrsko monarhije, temveč je tudi prava izstradalna vojna napram civilnemu prebivalstvu. Sovražniki, ki nas vojaško ne morejo premagati, naš hočejo izstradati. Vendar tega ne smejo doseči in tudi ne bodo dosegli, ako bomo varčno ravnali s svojimi živili. Posebno moramo varčevati z moko, ako naj vzdržimo do prihodnje žetve. Marsikaj si moramo odrgati od ust. Vsi moramo štediti; noben stan, noben poklic, nobena starost ni izvzeta. Kmet in meščan, gospodar in hlapec, gospodinja in dekla, odrasli in otroci! Noben posej se ne sme pritoževati, ako dobiva manj hrane, kakor je bil vajen, noben posej ne sme staviti zahtev, ki jih gospodar ne more in ne sme izpolniti, ker mu dovoljuje zakon za porabo v gospodinjstvu samo tesno odmerjeno količino moke. Naša prva patriotična dolžnost je, da varčujemo z živili, in sicer predvsem z moko in kruhom. — Oblastvene predpise moramo natančno, vestno in strogo izpolnjevati. Težki so časi; zahtevajo samozatajevanje in požrtovlnost; toda mi hočemo in moramo pokazati svetu, da vzdržimo. In vzdržali bomo, ako bomo varčevali z živili, posebno z moko in kruhom. Od gorá v doline, od kraja do kraja, od vasi do vasi naj se razlega in upošteva klic: »Varčujte z živili, varčujte z moko, varčujte s kruhom!« — Ljubljana, dne 11. marca 1915. — C. kr. deželni predsednik.

USTANOVITEV BRONASTE HRABROSTNE KOLAJNE ZA MOŠTVO.

Ta svetinja se bo kovala iz rjavega broná in velikosti v obliki srebrne hrabrostne svetinje 2. vrste in se bo nosila na enakem traku kakor ta. Pravico podeljevanja pa imajo korni poveljniki, za ono neposredno pri armadi se nahajajoče moštvo pa armadni poveljniki. Onemu moštvu, ki je bilo že pohvaljeno od armadnega ali višjearmadnega poveljstva, se naknadno podeli ta bronasta kolajna za hrabrost. S podelitvijo te svetinje se dobi pravice do kakega materialnega ali boljška ali doklade, ampak svetinja je samo v ponos dotičnemu nosilcu. Bronasta svetinja za hrabrost se sme podeliti tudi moštvu prijateljske zavezne armade.

SPOMINSKE PLOŠČE ZA PADLE VOJAKE.

Nekdanji vojni minister fcm. baron Schönaich in fcm. Hoffmann sta izdala oklic, v katerem pravita, naj se za vedno ohranijo imena tistih, ki so padli v sedanjih vojni. V ta namen naj se po vojni v vsakem mestu in v vsakem okraju na kakem javnem prostoru, n. pr. na mestnih hišah, na cerkvah itd., napravijo plošče z imeni vseh padlih vojakov.

VPOKLICANJE SUPERARBITRIRANIH VOJAKOV.

Vojno ministrstvo je odredilo, da se naj vpokličejo vse one osebe moštva za 1. april 1915, da nadaljujejo aktivno službo, ki so bile na podlagi konštatacije o sposobnosti povodom mobilizacije 1914 superarbitrirani in ki imajo na podlagi tozadavnega superarbitracijskega sklepa dopust, oziroma ki so jih pustili v neaktivnem razmerju dlje nego do 1. aprila 1915.

Luka Lavtar.

V spomin svojemu visokočisl. tovarišu spisal M. Pirč.

Pred tremi in pol leti mi je podelilo ministrstvo za bogočastje in uk učno mesto na c. kr. učiteljsku v Mariboru. Neznani tujec sem hodil po mestu, krajšal sem si čas z izprehodi po lepi mariborski okolici ali pa sem prebiral časnike v kavarni »Central«, dokler se ni približal pričetek šolskega pouka. Tedaj sem opazil v omenjeni kavarni čestitljivega gospoda s snežnobelimi lasmi in s skrbno počesano sivo brado. Vsi gostje so ga prijazno in spoštljivo pozdravljali, vsi so se veselili, da se je vrnil s počitnic zopet med nje. Potem pa so sedli nekateri izmed njih s čestitljivim gospodom k taroku ali pa so jeli igrati na biljardu. Za vsako kretnjo svojega partnerja je imel stari gospod humoristično opazko, vsi so se smejali, vsem je bilo videti na obrazu, kako radi ga imajo.

Drugi dan sem bil po opravkih v ravnateljstvu učiteljskega. Hipoma vstopi neznan gospod iz kavarne — bil je profesor Luka Lavtar. Njegovo delovanje na šolskem polju mi je bilo znano — kdo izmed slovenskih šolnikov ne pozna njegovega imena! — v trenutku, ko sva se spoznala, se mi je zazdelo, da sem dobil v Lavtarju dobrega tovariša in odkritosrčnega prijatelja, dasi mu je bilo skoro dvakrat toliko let kakor meni. In slutnja me ni varala. Od dne do dne sem spoznaval njegove izredne vrline, vsak dan sem imel priliko, prepričati se o njegovi ljubeznivi kolegalnosti, o njegovi mladeniški navdušenosti za šolstvo, o njegovi izredni značajnosti, o njegovi neomahljivi pravičnosti in nepristranosti, a tudi o njegovem srčnem rodoljubju, poleg tega pa tudi o spoštovanju, ki so ga imeli do njega njegovi tovariši, prijatelji in učenci.

Temu vrlenu možu, Luki Lavtarju, naj veljajo skromne sledeče vrstice v spomin!

Luka Lavtar se je porodil dne 20. oktobra 1846. l. v Železnikih na Gorenjskem. Njegov oče je bil precej imovit usnar v prijaznem trgu, čigar prebivalci se odlikujejo po izrednem humorju, a tudi po izredni nadarjenosti. Obe te lastnosti sta dičili tudi Luko Lavtarja. Po dovršeni ljudski šoli in gimnazijskih študijah v Ljubljani se je posvetil matematiki in fiziki na modroslovni fakulteti dunajskega vseučilišča, kjer je položil dne 3. julija leta 1872. pred c. kr. znanstveno izpraševalno komisijo izpit za omenjena predmeta s slovenskim in nemškim učnim jezikom. V istem letu je postal suplent na državni realki v Ljubljani, 1873. l. je dobil mesto profesorja extra statum na c. kr. učiteljsku v Gorici, 1875. l. pa je postal profesor na c. kr. učiteljsku v Mariboru, in od tod smo ga spremili še kot aktivnega profesorja in šolskega svetnika k večnemu počitku dne 11. marca t. l.

Mislim, da se ne motim, če trdim, da je le prav neznan število učiteljev na Spodnjem Štajerskem, ki bi jih ne bil učil in odgojil profesor Luka Lavtar. In vsi ti mnogobrojni nekdanji njegovi učenci se ga spominjajo s hvalečnostjo in z visokim spoštovanjem. Pa tudi on jih je imel rad, za vsakega je vedel, kako se je učil, kakšen je bil, tudi če ga je učil že pred tridesetimi ali štiridesetimi leti.

Kadar je le mogel, je pohitel med nje, o priliki konferenc ali drugih sestankov učiteljev je bil med njimi, razpravljal je z isto mladeniško navdušenostjo metodiška vprašanja računstva kakor nekda, ko so sedeli pred njim v šolskih klopih. Lavtarjev duh se ni postaral.

Česar ni mogel storiti ustno, to je izvršil Luka Lavtar pismeno. Slovenskemu in nemškemu učiteljstvu je ostavil lepo število knjig; skoro vse so posvečene metodiki računstva na ljudskih šolah; štiri leta po definitivnem nameščenju je otvorila prva Lavtarjeva knjiga dolgo vrsto literarnih del, ki niso ponehala do konca njegovega nad vse marljivega življenja in ki izidejo deloma šele po njegovi smrti. Ni tukaj mesta, da bi našteval naslove vseh teh del, le toliko naj navedem, da je Lavtar pričeni z izdajo »Aritmetike in Geometrije za učiteljska« (1879 in 1881), krenil v naslednjih letih na ono polje, ki si ga je izbral potem za nekako življensko nalogo, obrnil se je namreč k študiju metodike elementarnega računstva; z vso resnobo in doslednostjo se je boril za izpopolnitev tega vprašanja. Zanimivo je bilo gledati blagega pokojnega, s kako vnmemo je zasledoval do svoje smrti na c. kr. vadnici pri računskih učnih nastopih vsak korak čestokrat neokretnega učiteljskega kandidata, kako se je posvetoval z raznimi učitelji o uspehih svoje metode, katere načela je zbral v »Posebnem ukoslovju računanja v ljudski šoli« (izdaja »Slov. Šol. Matica«) in v nemški knjigi »Spezielle Methodik des Rechenunterrichtes 1912« (Karl Gerolds Sohn, Dunaj). Nazadnje omenjena knjiga in njene nemške predhodnice so vzdignile nekaj preobrat na polju ljudskošolskega računstva, o »Lavtarjevi metodi« so pisali po slovenskih in nemških pedagoških listih. Če se tudi niso strinjala vsa načela šolnikov z Lavtarjevimi nazori, vendar pa so morali vsi priznati, da imajo opraviti z možem, ki je spravljal svoje nazore v svet šole po resnem razmotrivanju in po mnogoštevilnih izkušnjah, da imajo dalje opraviti s šolnikom, ki je podal učiteljstvu ljudske šole marsikatero nove in dobre nazore. Značilno priznanje njegovemu trudu je dejstvo, da so pohvalno priznavali Lavtarjevo metodo tudi pedagogi izven mej našega cesarstva, na Nemškem. Odlični metodik Rudolf Knilling v Traunsteinu na Bavarskem imenuje v »Österr. Schulbote«, 63. letnik, št. 1., Lavtarja duhovitega metodika, ki ga moramo prištevati med najodličnejše novejši avstrijske metodike elementarnega računanja. »Lavtar je samostojen raziskovalec, ki je dosegel do samostojnih uspehov in ki ume tudi te uspehe na prav poseben in samostojen način podati.«

Le toliko torej o Lavtarju kot metodiču; brezdvomno bodo pisali o tem več strokovnjaki na tem polju.

Kakšen je bil Lavtar kot učitelj, o tem vedo pač povedati največ tisočeri njegovi učenci, ki jih je vzgojil. S komur sem še imel priliko govoriti o njem, vsak je prišel z besedami: »Lavtar se odlikuje po izredni pravičnosti in nepristranosti!« Znano nam je vsem šolnikom, kako težka naloga je, biti v očeh svojih učencev pravičen sodnik. Lavtar je spretno razrešil tudi to zadačo. Zahteval je od svojih učencev resnega dela, kakor je sam smatral življenje za dobo resnobe in truda, a zmanjkalo mu tudi ni humorističnih opazk, ki jih je metal med resna šolska razmotrivanja kot nekake ocvirke.

Vzorna in skrbno pripravljena so bila tudi Lavtarjeva predavanja v tečajih za meščanske izpite, ki jih je prirejalo mariborsko c. kr. učiteljske; z zanimanjem so jim sledili kandidati in kandidatnje, občevanje med učiteljem in slušatelji je bilo podobno občevanju očeta z otroki.

Učna uprava je priznala Lavtarjeve zasluge na šol. polju s podelitvijo častne svetinje za 40letno zvesto službovanje ter s priznanjem naslova šolskega svetnika. Še danes nam je vsem tovarišem v svem spominu, kako presrčno veselje so napravila skromnemu Lavtarju ta poštno prislužena priznanja.

In kakšen je bil Lavtar kot tovariš! Daleč nas je presegal vse po svoji starosti, a nikdar nismo čutili mlajši niti najmanjšega zapostavljanja, vsakomu je šel na roko z dobrim svetom, izredno fino razvita čuvstva so mu zabranjevala vsako najmanjšo žalitev tovariša ali bodisi koga drugega. Visoko nad vsemi Lavtarjevimi čednostmi pa se je blesketala kot zvezda njegova nenavadna odkritosrčnost.

Čestokrat sva govorila z Lavtarjem o usodi milega nam naroda slovenskega. Z vsem srcem je bil njega zvesti sin, z veliko gorečnostjo je zasledoval njegovo gorje in srečo, z dna svojega srca mu je želel srečno bodočnost. O svoji ožji domovini, zlasti pa o svojem rojstnem kraju, o Železnikih in njih prebivalcih, je govoril rad, posebno pa je z nekakim notranjim veseljem pripovedoval, kadar je prišel od doma — obiskal ga je vsako leto najmanj enkrat — kako jo je v tem ali onem slučaju kak njegov rojak »pogruntal!«

Preostaja mi še, da govorim o Lavtarju kot poglavarju družine. Poročen je bil z blago gospo Amalijo Prossinaggovo, sestro ljubljanskega zdravnika istega imena. Skrbno sta vzajala svoje otroke, tri sinove in dve hčeri, ter jih dovedla do ugodnih služb. A nemila usoda je posegla s kruto roko v sicer srečno rodovinsko življenje dragega nam Lavtarja. V najlepši dobi mu je iztrgala iz rok sina profesorja, vrgla na bolniško posteljo drugega sina topničarskega nadporučnika, tretji sin Pavel, c. in kr. polkovni zdravnik, pa je sledeč klicu domovine, padel v srbsko ujetništvo, kjer se veseli po prestani težki bolezni na snidenje s svojimi ljubimi starši, bratom in sestrama, ne vedeč, da njegovega dobrega očeta ni več med živimi. — Če je le mogel, je pohitel Lavtar vzlic visoki starosti k hčerki Jozefi, soprogi deželosodnega svetnika Hrašovca, v Rudolfovo, kjer se je naslajal v družbi malih vnukov, ali pa je odšel pogledat hčerko Nuko, učiteljico v Framu, kjer je seveda obenem hospitaliral pri pouku računstva ter zasledoval uspehe svoje metode.

Lepo je bilo Lavtarjevo življenje, lepa je bila tudi njegova smrt. Do pred Božičem je opravljal zvesto kakor vedno svojo službo; tedaj pa se ga je lotila neozdravljiva bolezen. Od dne do dne je bolj hiral; čuteč, da se bliža njegovo sadov polno življenje h koncu, je uredil vse svoje zadeve, imel je le še eno željo: da vidi še enkrat svojega ljubljanskega sina Pavla. Nihče izmed živih mu ni mogel izpolniti njegove srčne želje, a bolezen sama mu jo je izpolnila: razgrnila je nadenj nezavest, in v tej se je poslavljaj z glasnimi besedami od Pavla, videč ga pred seboj — malo potem pa je izdihnil svojo blago dušo.

Naznanilo učiteljskega zbora o smrti svojega seniorja Luke Lavtarja se glasi med drugimi:

»Zavod žaluje ob grobu vestnega, navdušenega učitelja, učiteljski zbor izgublja z njim značajnega, ljubeznivega tovariša, učenci dobrohotnega, vdanega svetovca in vodnika.«

Če pridenemo tem lepim besedam še, da žaluje slovenski narod ob grobu iskrenega rodoljuba, šolstvo po neumornem sotrudniku, njegova rodovina pa po dobrem in skrbnem očetu, smo našli le malo število lepih čednosti, ki jih je imel pokojni, blagi Luka Lavtar. Z mirno vestjo pa lahko trdimo, da je bila vsaka izmed teh čednosti v resnici njegova last. Blag mu spomin!

IVAN KELC:

Prvi pouk v čitanju po analitiško sintetiški metodi.

(Dalje.)

Ni sicer nikjer predpisano, da bi se moral učitelj-odgovornik vselej in povsod pri pouku in vzgoji držati enega pota — vsi potje vodijo v Rim, kakor se pravi, a neobhodno potrebno je vendar, da se učitelj pri svojem jako težavnem delu drži nekega načrta, ki je zaradi svoje naobrazbe in lastne izkušnje z ozirom na vse krajevne razmere spoznal prvim in ki mu omogoča, da pravočasno in po možnosti vsestransko doseže pri pouku in vzgoji otrok predpisani in zaželjeni smoter. Da mu bo to mogoče, je treba učitelju vsakodnevne korenite priprave na pouk, poseb-

no še neizkušnemu. Tistega časa mu ne bo nikoli žal, posebno ako ima veselje in ljubezen do poučevanja in vzgoje narodove nadebudne mladine, navdušenje takega bo postajalo za pripravo, pouk in odgojo tem večje, ako je enkrat opazil, da je bil ves njegov trud končno venčan s prav zadovoljivim in vsestranskim uspehom.

Pri obravnavi takoimenovanih temeljnih besed se mora učitelj v prvi vrsti ravnati po popolnem naravnem potu, začetni mora pri tem, kar je otroku že znano, in sicer z naravno stvarjo, ki jo ima obravnavati, ako ne, pa z dobro, za otroški okus in zanimivost narejenimi slikami ali drugačnimi, ponarejenimi, naravno stvar predstavljajočimi podobami in kipi. Analitiško-sintetiška učba mora vsebovati edinstvo v mnogovrstnosti ter se vedno strogo ravnati po priznani najboljših pedagoških načelih, ki jih hočem še posebej v kratkih stavkih navesti koncem tega referata. Popolna istina je, da se dajo po razkrojno - sestavni učbi doseči najboljši, vsestranski in najtemeljitejši uspehi ne samo pri učenju začetnega čitanja, nego se dosežejo najpovoljniji uspehi tudi pri drugih šolskih predmetih, a uvaževati je, da so v dosegu take vzornosti vsega pouka in vzgoje potrebni tudi dotični pogoji, ker sicer ostane lahko pri vsem prenapornem trudu vse delo le malo ali popolnoma brezuspešno.

Prvi in najpoglavitejši pogoj je, da je šolski obisk popolnem reden, drug in nič manj vreden pa, da razred ni preštevilen. Prvo kot drugo lahko jako povspešuje pouk in vzgojo, ravno tako lahko ga tudi obtežuje in ovira glede dosege predpisanega in dovoljnega uspeha. Kar sem v tem ozirom poizkusil, lahko potrdim in sem to tudi že objavil v nekem listu, a iz te izkušnje sem primoran vam potrditi, da je bil moj ves trud z ozirom na zgoraj navedene neugodne razmere in z ozirom na mnenje prostega ljudstva, med katerim sem deloval skoraj zamen ali vsaj maloupešen. Dokler ne bo kmetiško ljudstvo dovedeno do prepričanja, da se otroka ne more naučiti že v par tednih, kako šele v par dneh — da bi že znal vsaj nekaj črk čitati in pisati, dokler se število en razred obiskujočih otrok ne zniža najmanj na 40 in dokler ni popolnem urejenega, t.j. vsakodnevnega šolskega obiska po vseh šolo obiskujočih otrocih, tako dolgo ostane in tudi mora ostati navedena, vsestransko poučevajoča in vzgajajoča razkrojno-sestavna učba brezpomembna, ker ne more nikakor priti do dovoljne veljave pedagoških in drugih pravil in potem vse delovanje učiteljevo, najsibo še tako naporno, vztrajno in požrtvovalno, ostane le še polovičarsko, a prosto ljudstvo celo nezadovoljivo. Rezki sodbi prostaštva smo najbolj izpostavljeni mi učitelji na kmetih. Ogibljamo se jih, posebno ker tega treba ni.

Po teh občin, sicer nikakor popolnih opazkah prehajamo v podrobnosti v lažje razumevanje vsega dosedaj navedenega. Vsak delavec, bodisi rokodelc, obrtnik, trgovec ali kdo drugi, si mora najprej postaviti na en ali drug način načrt, po katerem bo deloval, ako hoče uspešno in dovoljno rešiti svojo nalogo. Koliko večjega pomena je šele tak načrt za učitelja-vzgojevalca, ki ima opravka z duševnimi zmognostmi otrokovimi. Podroben učni načrt je neobhodno potreben, najbolj pa za začetnike, s katerimi bi imeli opraviti le najbolj izkušene učne osebe. O podrobnem učnem načrtu, kakor sem si ga bil za takrat sestavil, vas ne bom dolgočasil, za sedajšnje razmere ste ga itak slišali danes, ali na nekaj vendar moram opozoriti in navesti podrobneje, kako se namreč praktično obravnava pouk po analitiško-sintetiški učbi.

Kako je z otroki ravnati v začetku šolskega obiska in s čim jih najprej seznanjati, je itak vsakemu znano, tudi imamo dandanes k temu že mnogo raznih pripomočkov, na katere se lahko mlajše — seveda tudi starejše — učne osebe opirajo in za svoje krajevne razmere izberejo najboljše. V moji mladosti smo se morali ozirati na nemške knjige ter sami kovati potrebnih termin za posamezne predmete. Koliko lažje in boljše je v tem ozirom dandanašnji ve le tisti, ki je izkusil vse to.

(Konec.)

Književnost.

O Widrovem »Mojem prvem berilu« se glasi sodba učitelja in priznanega slikarja s Štajerskega: »Knjiga je jako pripravna, otroci jo imajo jako radi — zlasti podobe so res mojstrske za malčke. Pripravil sem jih do sedaj skupno na šolski tabli, ker nisem imel beril. Ko sem knjigo razdelil — so čitali s tako lahkoto,

kot bi se bili že tedne vadili v čitanju iz knjige.« — Tako govori strokovnjak. Taki sodbi ni treba ničesar dostavljati, saj se delo samo hvali.

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

—r— Vabilo k izrednemu občnemu zboru Društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani, ki bo v sredo dne 31. marca t. l. ob 11. uri dopoldne v prostorih Učiteljske tiskarne. Dnevni red: 1. Razgovor o društvenem domu. 2. Slučajnosti. — V Ljubljani, 25. marca 1915. — Jakob Furlan, predsednik. — Juraj Režek, tajnik.

Občni zbor »Društva slovenskih učiteljc« se vrši v četrtek, dne 1. aprila t. l., ob 10. uri dopoldne v restavraciji »Narodnega doma« v Ljubljani po običajnem dnevnem redu. — K obilni vdeležbi vabi odbor.

Kranjsko.

Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem ima svoj občni zbor v sredo, 31. marca 1915, dopoldne ob 10. uri v Ljubljani, Franciškanška ulica št. 6. Dnevni red: 1. Ogovor načelnika. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Poročilo pregledovalcev društvenega računa in proračuna. 5. Posamezni nasveti, o katerih je vsaj osem dni prej odboru naznaniti. 6. Volitev prvomestnika, blagajnika in sedem odbornikov, od katerih jih stanuje dve tretjini v Ljubljani ali v bližnji okolici (§ 22.). 7. Volitev treh preglednikov računa zunaj odbora.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj je zborovalo v četrtek, dne 4. marca, v ormoški okoliški šoli. Navzočih je bilo 21 članov. To zborovanje je bilo posebno slavnostno, ker je vodja c. kr. ptujskega okrajnega glavarstva in predsednik ormoškega okrajnega šolskega sveta g. dr. Evg. pl. Netoliczka, izročil gospo Ani Rosinovi, učiteljici ženskih ročnih del na ormoški okoliški šoli, častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje.

V lepo okrašeni šolski sobi so se razen že imenovanega gospoda zbrali tudi zastopniki všolanih občin, ormoške Čitalnice in družbe Sv. Cirila in Metoda, tovariši in tovarišice iz okraja, ormoška slovenska inteligenca in tudi učenke ormoške okoliške šole. Vse navzoče je pozdravil predsednik tov. Rajšp sledeče: »Živimo v veleresnih časih, v tako resnih, kakor jih niso doslej doživeli najstarejši izmed nas. Naša ljubljena očetnjava Avstrija je zapletena v ljut, silen boj, in ni upanja, da bi bil ta boj kmalu dobojevan. V bojnih vrstah stoje Vaši očetje, Vaši bratje, Vaši možje in sinovi, Vaši znanci in prijatelji, pa tudi naši stanovski tovariši-učitelji. Umevno je, da je v tako resnih časih vse naše mišljenje osredotočeno v vojni in v posledicah vojne in da nam skoraj ne preostaja časa misliti na kaj drugega in se resno pečati s čim drugim. Danes smo pa napravili izjemo in sešli smo se, da počastimo gospo, ki se je 40 let trudila, ki se je 40 let bojevala na polju pouka in vzgoje. Mnogokrat je pač v tej dolgi dobi tudi na tem polju zagrnelo in pretresal vihar jeze srce gospe učiteljice, a še večkrat je sijalo na tem polju solnce sreče in veselja, ko je videla uspehe svojega dela in vdano hvaležnost svojih učenk. — Tudi učna uprava je videla, je morala videti to mirno, a plodnosno 40letno delovanje, in c. kr. namestnik ji je poklonil častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje. In danes ji bo vodja c. kr. okrajnega glavarstva to častno svetinjo izročil. Mi vsi pa smo se zbrali danes okoli nje, da ji izrazimo s svojo prisotnostjo svoje spoštovanje in svoje častitke. Zdi se mi, da tvorimo vsi lep prijateljski venec okoli nje. Naj ji bo naša skromna pa presrčna prireditev malo zadoščenje za vso bol, ki jo je morala prebiti v dolgi dobi 40 let, naj ji bo malo zadoščenje za bol, ki jo ima prebiti zdaj, ko jo je usoda ločila od ljubljanskega soproga! Prosim torej blagorodnega gospoda vodjo c. kr. okrajnega glavarstva, da blagovoli izvršiti odlikovanje.«

Gospod vodja je v svojem govoru naštel zasluge gospe Rosinove v teku 40 let kot učiteljice ženskih ročnih del. Da pa je gospa Rosinova dosegla lepe uspehe, dokazujejo večkratna priznanja njenih predstojnikov. Že l. 1881. je dobila od ormoškega okrajnega šolskega sveta pismeno priznanje za uspešno delovanje. V letu 1890. se je pri deželni razstavi v Gradcu podelila ormoški šoli za ženska

ročna dela bronasta častna svetinja, kar je bila le lastna zasluga gospe Rosinove. Mnogo je storila tudi na polju vrtnarstva, posebno zelenjarstva in cvetličarstva. In v viharnih letih 1914./15. stoji zopet gospa Rosinova na čelu tistim, ki skrbijo za izdelovanje toplih zimskih potrebščin za naše hrabre vojake. Uvažujoč to plodnosno delovanje, se je gospe Rosinovi podelila častna svetinja. Izročil je nato gospe odlikovanje.

V imenu vseh sedanjih in bivših stoterih in tisočerih učenk je čestitala jubileantini k odlikovanju učenka ormoške okoliške šole in ji kot viden znak hvaležnosti in vdanosti izročila krasen okvir, da v njem shrani na šolskem polju si pribojevano častno svetinjo.

Predsednik tov. Rajšp se v imenu gospe Rosinove zahvali gospodu vodji za izvršeno odlikovanje ter ga prosi, naj sporoči zahvalo c. kr. namestniku in pred Najvišji prestol. Konča s trikratnim »Živio« na našega vladarja, nakar so zapele navzoče učenke cesarsko pesem.

Nato je prišlo na vrsto predavanje tov. Kosija o vprašanju »Ljudska šola in sedanja vojna.« Na podlagi praktičnih izkušenj in osebnih vtiskov je pokazal referent, kako skrbi že 4 mesece sem s poukom in odgojo za to, da tudi mladina živi v bojnem ozračju, da čuti mogočne vtiske, ki nam jih stavi vojna pred oči in ušesa, kako si prizadeva, spraviti te vtiske globoko v nežno in sprejemljivo otroško dušo, katere bi se naj prijeli ter zanetili ondi predvsem ogenj domovinske ljubezni. Pokazal je nadalje referent, kako mu je do tega, da se dotakne otroške duše vse, kar nam ponuja vojna dobrega in plemenitega. Ker priobči na izraženo željo prisotnikov tov. Kosi svojo razpravo v »Popotniku«, se ne spuščamo v podrobnosti predavanja. Omenimo še samo, da je bil jako zanimiv način, kako se je poročevalce kot učitelj v šoli prepričal, kaj je dosegel zlasti glede na one točke znanega ministrskega odloka, ki govori o odvrtačanju mladine od prenapetega sovrštva do naših nasprotnikov.

Tako kakor tov. Kosi ustrezamo vsi učitelji in učiteljice našega okraja zahtevam sedanjega velikega časa, in veselila nas je vse navzočnost predsednika okrajnega šolskega sveta gosp. dr. pl. Netoliczka, ki se je lahko uveril iz predavanja, da odgajamo učitelji našo mladino v patriotičnem smislu.

Po prečitanju zapisnika zadnjega zborovanja je omenil tov. predsednik še najvažnejše društvene zadeve. Izmed dopisov je važen odlok ormoškega okrajnega šolskega sveta, ki dovoli pouka prost dan za vse tiste učitelje in učiteljice, ki imajo po četrtrih šolo, da se lahko udeležijo društvenega zborovanja. S tem je šolska oblast sama priznala važnost učiteljskih zborovanj za stanovsko izobrazbo, kar naj blagovolijo vzeti na znanje vsi tisti tovariši in tovarišice, ki se še vedno radi odtegujejo društvenim zborovanjem. Tako sta sedaj dve tovarišici bili dan pred zborovanjem v Ormožu, kjer sta morali z drugimi sodelovati pri zapisovanju moke in zrnja, a drugi dan sta bili »bolni« — ker je bilo društveno zborovanje. Stanovska zavednost, kje si?!

Določitev prihodnjega zborovanja smo prepustili predsedništvu. —ič.

Kranjske vesti.

Umrla je v Ljubljani po večmesečni bolezni splošno priljubljena vadniška učiteljica v pok. Marija Schulz. Dolgo vrsto let je bila blaga pokojnica vzorna učiteljica in nenadomestljiva odgovajateljica naše mladine. — Umrla je v Ljubljani po dolgi bolezni učiteljica Hedvika Schottova, ki je z vso vno zvesto služila svojemu težavnemu poklicu. — Na Rupi pri Kranju je dne 13. t. m. umrla učiteljica Angela Kuraltova, stara komaj 26 let. — Bodi vsem tem tovarišicam neminljiv spomin!

—r— Iz seje deželnega šolskega sveta z dne 17. marca 1915. Na podlagi uka za c. kr. ministrstva za uk in bogočastje se prepušča krajnim šolskim svetom (mestnemu šolskemu svetu) ukrepati glede uporabljanja mladine pri poljskih delih in glede eventualne predčasne zaključitve šolskega leta; glede srednješolcev pa se zaprosi ministrstvo, da slednje oblasti deželni šolski svet, posamezne prošnje v ozira vrednih slučajih (poljska dela, draginja) reševati po svojem predudarku in dijakom dopustiti predčasni izpust iz šolskega leta. — Kotnikova ustanova se podeli visokošolcu Vrbiču na Vrhniki. — Glede uvedbe kranjskega domovinoznanstva kot neobveznega predmeta na srednjih šolah se pozovejo ravnateljstva za oddajo svojega mnenja. — Zasebni osemrazrednici v Trnovem pri

Če gospodinja ne ve, katero primes naj vzame k zrnati kavi, naj poskusi Kathreinerjevo Kneippovosladnokavo.

Popolnoma bo zadovoljna.

Pri postavi je paziti, prosim, na predpis za kuhanje. Dobi se povsod. Kdor hoče kaj natančnejšega čitati o tej kavini pijaci, naj piše Kathreinerjevim trgovcem za sladno kavo d. dr., Dunaj 1., Annagasse št. 8.

Iirski Bistrici se dovoli priklopitev enoletnega trgovskega tečaja. — Poleg poročil o važnejših poslih, ki so bili po zadnji seji kurentnim potom rešeni, se rešijo razne osebne, tudi disciplinarne zadeve.

—r— **Iz učiteljskih krogov pišejo** »Slovenskemu Narodu« z dne 15. t. m., št. 60: V slovenskih dnevnikih sem čital, da je deželni odbor dovolil deželnim uslužbencem, izvzemši primarijev, enkratno draginjsko podporo po 30—80% mesečne plače. Ko sva s tovarišem to čitala, sva bila kar iz sebe od veselja, češ, tudi mi dobimo, saj smo tudi deželni uslužbenci. A takoj je padla v kupo veselja kaplja grenkosti, ko sva dalje čitala, da bi znašala ta podpora 20.000 K. Začela sva računati ter prišla slednjič do zaključka, da najbrže učitelji niso med te uslužbence šteti. Obračam se torej s prav ponižnim vprašanjem do slav. dež. odbora, da nam blagovoli pojasniti, ali se je med deželne uslužbence štelo tudi učitelstvo? Ako ne, naj vendar tudi nas ne pozabi ter tudi nam enako podporo nakloniti blagovoli. Saj je tudi nas in morda najbolj občutno zadela draginja. Plače vedno enake, živila pa vsa več ko še enkrat dražja! Kateri učitelj v tem času s svojo plačo živi, ne da bi stradal ali se zadolžil (če sploh na upanje kaj dobi. Op. pis.).

—r— **60.000 izbranih cepljenih trt na prodaj.** Kmetijska podružnica za Mokronog ima letos iz podružnične trtnice v Trzišču oddati 60.000 prav lepih, izbranih cepljenih trt najboljših, preizkušenih vrst, ki jih zaradi sedanjih izrednih razmer proda tudi nečlanom, in sicer po 12 vinarijev komad. Kdor tedaj rabi cepljene trte, naj se obrne na mokronoško kmetijsko podružnico, ki mu bo drage volje postregla. Razentega ima imenovana podružnica iz svoje drevesnice v Mokronogu oddati 2000 sadnih dreves in 40.000 smrekovih sadik.

—r— **Za »Rdeči križ«** je ob smrti Evgena Vilharja nabral tovariš Dragotin Česnik, nadučitelj v Knežaku, 30 K.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** Olga Verbičeva je imenovana za suplentinjo v Sodražici. Namesto vpoklicanega nadučitelja Alojzija Koprivca v Selcah je okr. šol. svet poveril učiteljici Emi Petschetovi začasno vodstvo trirazrednice v Selcah.

—r— **Gimnazija v Kranju.** Na oblastveno odredbo se porabi poslopje gimnazije v Kranju za vojaške rekorvalescente. Gimnazijski pouk se bo nadaljeval v poslopju ljudske šole, za ljudsko šolo pa so se dobili prostori v več privatnih hišah.

—r— **S seje občinskega sveta ljubljanskega** z dne 18. t. m. Poslovna doba kuratorija trgovske šole je potekla ter se kuratorij na novo sestavi. Doslej je bil zastopnik mestne občine v tem kuratoriju občinski svetnik tovariš Jakob Dimnik. Koncem seje se je vršila volitev z listki. Oddanih 25 glasovnic; izvoljen zopet občinski svetnik tovariš Jakob Dimnik s 16 glasovi, 7 glasov Jeglič, 2 listka prazna. — Za žetveno komisijo za občino Ljubljano je poročal o ukrepih te komisije glede oskrbe pomladanskih poljskih del v okrožju mesta Ljubljane občinski svetnik tovariš Anton Likozar. Naprositi je deželno vladu, da preskrbi za ta dela za čas pomladanskih del vojaške ujetnike, oziroma tudi begunce. Deželna vlada in kmetijska družba se naprosita za preskrbo semena in krompirja za setev. — Sprejeto.

—r— **V ruskem ujetništvu** se nahaja desetnik 27. domobranskega polka Ciril Trošt, sin pokojnega nadučitelja Fr. Trošta na Igu. Ranjenega so ujeli Rusi. Sedaj se nahaja v bolnišnici v Ravi Ruski in se mu godi razmeram primerno.

Štajerske vesti.

—š— **Deželni šolski svet štajerski** je imenoval na svoji seji dne 13. marca začasnega šolskega vodjo Ludvika Černeja v Grižah za nadučitelja istotam; dalje Ferdinanda Šentjurca, defin. učitelja v Sromljah, za definitivnega učitelja na slovenski deški šoli v Celju, in Hedviko Gaberc za učiteljico ročnih del v Narapljah pri Ptujski gori. Stalno so stopili v pokoj: definitivna učiteljica v Planini Leopoldina Rauterjeva, nadučitelj v Mozirju Franc Praprotnik in učitelj na deški šoli v Šmarju pri Jelšah Franc Ferlinc. Nadučitelju Francu Praprotniku je izrekel deželni šolski svet ob vpokojitvi priznanje za dolgoletno, zaslužno delovanje v ljudski šoli.

—š— **Na kozah je umrl** v Gradcu ondotni vseučiliški profesor dr. Hammerl. Okužil se je bil pri izvrševanju svoje zdravniške službe.

—š— **O balkanskih Slovanih** je predaval na graški univerzi prof. M. Murko. Vstopnina je bila za ranjene visokošolce.

—š— **Učiteljskičniki v Mariboru.** Izmed 29 učiteljskičnikov IV. letnika jih je bilo pri naboru potrjenih 25. Za ostale štiri učiteljskičnike iz IV. letnika se pouk še nadaljuje. Potrjenih je bilo tudi precej učiteljskičnikov iz drugih letnikov.

—š— **Pogreb † šolskega svetnika Luke Lavtarja.** V četrtek, dne 11. marca, ob četrt na tri popoldne so položili v Mariboru na mestnem pokopališču k večnemu počitku zemeljske ostanke šolskega svetnika Luke Lavtarja, profesorja na c. kr. učiteljskišču v Mariboru. Veličastni izprevod, ki ga je vodil mariborski stolni župnik in kanonik g. Franc Moravec ob asistenci duhovščine, je jasno pričal, kako priljubljen in spoštovan je bil blagi pokojnik. Med mnogoštevilnimi udeleženci, ki so prihiteli izkazat zadnjo čast dragemu rajniku, so bile poleg sorodnikov umrlega: mariborski župan dr. Schmiederer, stolni dekan in kanonik Majcen, ves profesorski zbor c. kr. učiteljskiča pod vodstvom ravnatelja Schreinerja, ravnatelj c. kr. gimnazije dr. Tomišek, ravnatelj c. kr. realke Bittner, kanonik Kavčič, c. kr. okrajni šolski nadzornik Dreflak, zastopnik deželne sadjarske in vinarske šole, ravnatelj mestnih meščanskih šol, zastopniki mestnih ljudskih šol, zastopnice šolskih sester, mnogo učiteljev in učiteljic iz mariborske okolice ter mnogobrojno število prijateljev in znancev preblagega pokojnika iz mariborskih meščanskih krogov.

— Nj. prevzvišenost, lavantinski knezof Mihael Napotnik, je izrazil učiteljskemu zboru c. kr. učiteljskiča svoje sožalje ob prebriski izgubi ter opravičil svojo odsotost pri zadnjem izprevodu. — Gofenci c. kr. učiteljskiča so zapeli pred hišo žalosti svojemu visokočisljanemu profesorju nemško žalostinko, na pokopališču pa so se poslovlili od njega z vedno pretresljivim slovenskim »Blagor mu!«

Goriške vesti.

—g— **Smrtna kosa.** Umrla je v Gorici gospa Josipina Budavova, vdova po pokojnem profesorju in okrajnem šolskem nadzorniku. Pokopali so jo v Št. Andrežu. — Umrl je Karel Avgust vitez Ribi, vpoškojeni ravnatelj c. kr. obrtne šole.

—g— **Sestanek devetih deželnih glavarjev v Gorici.** Dne 13. t. m. so se sešli v Gorici deželni glavarji iz Trsta, Istre, Dalmacije, Kranjske, Štajerske, Koroške, Tirolske in Predarelske. Sestanku je predsedoval goriški deželni glavar monsignor dr. Faidutti. Glavna točka sestanka je bilo vprašanje aprovizacije.

—g— **Matura na slovenskem moškem učiteljskišču v Gorici** se je vršila pretekli teden in je končala v soboto. Maturu so napravili: Rihard Batistič, Fran Lasič, Fran Logar, Slavoj Makarovič, Ivan Maraz, Oskar Mislej, Emil Pangerc, Fran Pelicon, Mihael Petejan, Fran Skočir, Alfonz Turko.

—g— **Imenovanje.** Monsignor Fr. Castelliz je imenovan za člana mestnega šolskega sveta kot zastopnik kat. cerkve in za nadzornika za verski pouk v italijanskih mestnih šolah in na c. kr. realni gimnaziji z italijanskim učnim jezikom.

—g— **Državni poslanec dr. Gregorin pri gospodu namestniku.** Te dni se je državni in deželni poslanec dr. Gustav Gregorin predstavil gospodu namestniku baronu Friesu ter ga je v imenu od njega zastopanega državnozbornskega in deželnozbornskega volilnega okraja pozdravil kakor namestnika Njegovega cesarskega veličanstva. Naprosil ga je, naj v tem svojstvu pospešuje gmotne in kulturne koristi njegovih volilcev. Posebno mu je polagal na srce vprašanje kraškega vodovoda. Dr. Gregorin je naglašal, da so po njem zastopani volilni okraji sicer ubožni ter da je njih davčna moč temu primerno slaba, da pa zdravo in krepko prebivalstvo teh okrajev v obilni meri izravnuje to s krvnim davkom, ki znaša notorično največji odstotek v vsej državi. Gospod namestnik je s posebnim zanimanjem vzel na znanje poslednjo konstatacijo in je izjavil, da stori vse, kar je v njegovi moči, v korist prebivalstva sežansko-ajdovskega volilnega okraja. Posebno pozornost da bo posvečal vprašanju kraškega vodovoda, ki je za Kras življensko vprašanje. Nadalje je gospod namestnik izjavil, da obišče, čim mu bodo razmere to dopuščale, poslančev volilni okraj, da se osebno seznanj z župani ter da na licu mesta pozve potrebe prebivalstva. Končno je izrekel gospod namestnik željo, naj se gospod poslanec vsakokrat, ko potrebuje česa za svoje volilne okraje, obrača do njega osebno ter da je pripravljen ustreči vsaki upravičeni zahtevi in želji.

Istrske vesti.

—i— **Monsig. Anton Rogač.** V Hrušici pri Podgradu je za večno zatisnil oči mož, ki zasluži, da se mu globoko klanja vsak, komur je blaginja našega ubogega istrskega naroda v resnici sveta stvar. Umrl je tamkajšnji župnik in dekan monsignor Anton Rogač. — Kaj je bil pokojnik našemu narodu v Istri, ve le tisti, ki je poznal vso bedo ljudstva, preden je prišel med nje mož, ki se je z vso vnemo, z vso ljubeznijo lotil dela za naše ljudstvo in je tudi v tem delu vztrajal, dokler mu ni ustavila njegove dobrotvorne in blagodejne roke neodvrtljiva smrt. — Pokojnik je bil najzvestejši prijatelj in pobratim nepozabnega buditelja naše slovenske Istre, Slavoj Jenka, in to tudi tedaj, ko je moral ta boritelj za prava našega rodu in jezika biti najhujši boj. — Bodi mu blag spomin!

—i— **Dne 9. marca** sta se predstavila njegovi prevzvišenosti novemu gospodu namestniku baronu Friesu prof. Vekoslav Spinčič in dr. Dinko Trinajstič v imenu hrvatsko-slovenskega kluba v istrskem deželnem zboru in tako tudi hrvatskega in slovenskega naroda Istre ter sta ga pozdravila kot namestnika Njegovega cesarskega in kraljevega veličanstva na Primorskem ter ga naprosila, da bi pospeševal koristi Hrvatov in Slovencev, katere zastopati imata pravico in dolžnost. Na ta hrvatski pozdrav se je gospod namestnik zahvalil v češkem jeziku, pripomnivši, da je razumel vsako besedo pozdrava. Rekel je, da so mu znane zasluge Hrvatov in Slovencev in da bo rad storil vse, kar je v njegovih močeh tudi za njihov napredek. Prizadeval si bo, da oživi gospodarsko-prosvetno akcijo, ki se je pričela pod ministrskim predsednikom Beckom in posebno se bo zavzemal za gradnje vodovodov in cest. Seveda pa se bo moglo vse to izvrševati šele potem, ko pridejo mirni časi. Za sedaj bo storil vse, kar je v njegovih močeh, za aprovizacijo, za dobavo modre galice in peronida ter da ostane kmetovalcem po možnosti živina za poljska dela in zaslužek — stvari, o katerih se je gospod namestnik dal poučiti po imenovanih dveh poslancih.

Koroške vesti.

—k— **»Vojni vrtovi.«** Celovški listi pišejo: Gospodarska posledica vojne ni samo podražitev živil, marveč tudi njih pomanjkanje. Tu je patriotična dolžnost vsakega posameznika, da po svojih močeh skrbi za odpomoč. K temu nudi smotrno pridelovanje zelenjave obilo prilike. Z zgledom naj se ljudstvo pouči, da je razen kumar in solate še veliko vrst zelenjave, ki ob čisto preprostemu obdelovanju in večkrat jako skromnih zahtevah zemlje tvorijo lahko važen del ljudske

prehrane. Ta zgled naj poda šolski vrt. Na Koroškem je okroglo 300 šolskih vrtov. Tristo dobrih zgledov bi ne ostalo brez vidnih učinkov, in ti učinki naj bi se kazali v vnetem pridelovanju zelenjave, v skrbnem izkoriščanju premalo izrabljene zemlje in v obdelavi bližnje celine. Naši šolski vrtovi naj postanejo letos vojni vrtovi. Kjer nimajo šolskega vrta, naj sodelujeta krajni šolski svet in šolsko vodstvo v ta namen, da se na občinskem svetu ali na kakem zanemarjenem zasebnem zemljišču napravi vojni vrt. Šolski vrt c. kr. učiteljskiča v Celovcu bo letos v prvi vrsti služil nalagam vojnega vrta. Obisk se bo dovolil proti prijavi pri kustosu.

Splošni vestnik.

— **Uradniških plač ne bodo znižali.** Širile so se ponekod vesti, da je finančno ministrstvo že izdelalo načrt za znižanje uradniških plač. Govorili so celo že o gotovih odstotkih. Ravnotako so tudi govorili, da hočejo razveljaviti določila o časovnem napredovanju. »Oesterr. Postbeamtenzeitung« pa poroča zdaj, da so bili zastopniki društva poštnih uradnikov in osrednje zveze društev avstrijskih državnih uradnikov pri finančnem ministru. In ta je izjavil, da ni napravil nobenega takega načrta in da sploh ne misli kaj takega izvesti. Minister je zastopnike poveril, da smejo javnost informirati, da ne misli niti znižati uradniških plač niti razveljaviti določil o časovnem napredovanju.

— **Hrvatski učiteljski Dom** piše v svoji zadnji številki: Prema iskazu, što ga donosi »Učiteljski Tovariš«, sabralo je slovensko učiteljsko društvo sadašnjega rata za »Crveni križ« ukupnu svotu od K 23.143. Prema materijalnim prilikama slovenskoga učiteljsva to je golemo svota, koju je od najveće česti pridonijelo samo slovensko učiteljsvo.

— **Prepoved alkohola v Rusiji.** Prodaja denaturiranega špirta, ki je bil predelan v svrhu prodaje kot pijača, se kaznuje s prisilnim delom in izgnanstvom v Sibirijo. Istotako čakajo visoke kazni one, ki kupujejo kruh, jedila in obleko od vojakov.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

»Izpraševalna komisija«: V teh casih ne moremo porabiti, ker bi bili zaplenjeni. Na pristojnih mestih se bodo gotovo ozirali na vse to in ne bodo delali kandidatom nobenih zaprek.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovenskega učiteljsva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Ob sklepu lista.

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem obvešča svoje člane, da je v mesecih januar, februar in marec 1915 za podporni sklad učiteljskih vojaških obitelji prispevalo: učiteljsvo iz gornjegrajskega okraja 35 K, učiteljsvo iz ormoškega okraja 30 K 50 vin., učiteljsvo iz laškega okraja 22 K 20 vin., učiteljsvo iz ptujskega okraja 9 K 50 vin., skupaj 97 K 20 vin. Od tega zneska dobi pred velikonočnimi prazniki ena učiteljska obitelj v ormoškem okraju in ena v ljutomerskem okraju po 30 K, ena obitelj v gornjegrajskem in ena v slovenbistriškem okraju po 15 K. Preostanek 7 K 20 vin. se razdeli prihodnjič.

Zveza slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem je poslala okr. učit. društvom okrožnico s pozivom, naj deluje učiteljsvo pri krajnih šol. svetih na to, da se izrečejo proti skrajno škodljivi splošni zaključitvi šol. Nadalje opominja društva,

da vendar že pošljejo statistiko učiteljev vojakov ter zbirajo prispevke za učiteljske obitelji, ki so po vojski posebno prizadete. Kako naj žive obitelji, broječe do 7 glav, a mož se nahaja kot prostak na bojnem polju ter rabi sam podpore! Res občutimo vsi zle posledice sedanje vojne, a vendar bi vsak lahko žrtvoval vsaj 20 h na mesec, kar bi že dalo 120 K za učiteljske reve; posebno se obračamo do tovarišic in tovarišev, ki niso od vojne direktno prizadeti. V nesreči se kažejo pravi prijatelji!

Vodstvo.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj poroča, da je v marcu 1915 darovalo za učiteljski vojaški podporni sklad: učiteljsvo pri Sv. Bolfenku 3 K, učiteljsvo pri Sv. Miklavžu 2 K 50 vin., učiteljsvo pri VelikiNedelji 4K, učiteljsvo Ormož-okol. 1 K, skupaj 10 K, kateri znesek se je v sredini meseca marca poslal Zvezinemu blagajniku.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tordko

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštnine prosto!

Izredno nizke cene!

Naročajte in širite „Učiteljskega Tovariša.“

Semenska trgovina in vrtnarstvo

ALOJZIJ KORSIKA

V LJUBLJANI — Bleiweisova cesta ali Vrtača št. 3, naznanja cenjenemu učiteljstvu, da je njen novi cenik za leto 1915 že izšel in se dobiva brezplačno.

Za obilna naročila se priporoča z odličnim spoštovanjem

AL. KORSIKA.

Priporočamo

Pfaff šivalne stroje

ki so neprekosljivi, od strokovnjakov priznani najboljši v Evropi. — Pouk v šivanju, umetnem vezenju brezplačen.

Cenjeno učiteljstvo in šole dobe pri nakupu izjemno ugodne pogoje.

IGN. VOK, spec. trgovina šiv. strojev in Puch koles. LJUBLJANA, Sodna ulica šte. 7.

Pridni posredovalci se iščejo.

!! Čez 25.000 komadov !!

najnovije konfekcije za dame, deklice, gospode, dečke in otroke.

Cele obleke za gospode od K 8'—, 12'—, 15'— naprej	Klobuke od K 1'—, 1'50, 2'— naprej
Cele obleke za dečke od K 4'—, 6'—, 8'— "	Kostume za dame od K 9'—, 12'—, 15'— "
Cele obleke za otroke od K 2'—, 3'—, 4'— "	Damske sako in paletot od K 6'—, 8'—, 10'— "
Pelerine za gospode od K 7'—, 8'—, 9'— "	Krila spodnja in gornja od K 2'—, 3'—, 4'— "
Sportne raglane od K 12'—, 14'—, 16'— "	Hišne halje za dame od K 3'90, 4'90, 5'90 "

Vse drugo po priznani čudovito nizki ceni.

Ljubljansko (prej angleško) skladišče oblek

O. BERNATOVIČ, Ljubljana 5-6.

OGLEJTE SI VELIKE IZLOŽBE.

Telefon šte. 132.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani

ima v zalogi naslednje knjige

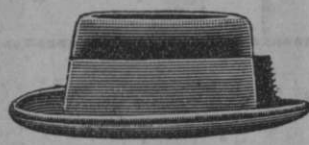
1. A. Rapè: Mladini. I., II., III. zvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1'—, s pošto 16 h več.
2. J. Slapšak: Spisi Mišjčkovega Julčka. I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII. zvezek. Cena vsakemu teh osmih zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1'— s pošto 16 h več.
3. Engelbert Gangl: Zbrani spisi za mladino. I., II., III. zvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1'—, s pošto 16 h več.
4. Josip Ribičič: Vsem dobrim. Cena lično vezani knjigi K 1'—, s pošto 16 h več.
5. Pavel Flerè: Palnakovi spisi. I. in II. zvezek, K 1'—.
6. Ivo Trošt: Moja setev. I. zvezek.
7. Janko Žirovnik: Narodne pesmi za šolsko mladino. I., II. in III. zvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov brez poštnine je 20 h.
8. Emil Adamič: Slava cesarju Francu Jožefu I.! Spevoigra za šolsko mladino. Cena K 2'—.
9. Besedilo k E. Adamičevi spevoigri. Cena 5 h.
10. Dr. E. Bretl: Kako si ohranimo zdrave in trdne zobe? Cena 20 h.

Ves izkupiček za te knjige je namenjen Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta.

Kupujte te knjige vsi, ki ljubite svoje otroke! Priporočajte jih prijateljem mladine, šole in učiteljstva!

Vse te knjige se naročajo in kupujejo v „Učiteljski tiskarni“ in v vsaki knjigotržnici.

Prva gorenjska razpošiljalnica
IVAN SAVNIK
Kranj 172

razpošilja na vse strani sveta najmoderneje in najtrpežnejše klobuke v vseh cenah in oblikah od kron 3'— dalje.

Cevlje za dame in gospode prvovrstne kakovosti prodaja pod konkurenčno ceno.

Za neugajajoče se vrne denar.

Meseca avgusta izide bogato ilustriran cenik.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

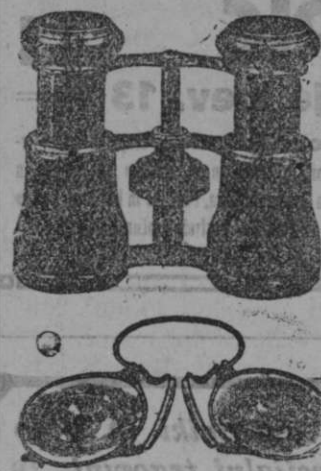
Florijanska ulica 14

se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Pri večjih naročilih 10% popusta.

FR. P. ZAJEC, Ljubljana, Stari trg št. 9

Izprašani optik. Zalagalatelj c. in kr. armade, vojne mornarice, domobrancev i. t. d.

Očala in štivalniki natančno po zdravniških predpisih. Toplomeri, barometri, mikroskopi, daljnogledi Busch, Goerz, Zeiss i. t. d.

Fotografični aparati itd.

Moderno urejena delavnica z električnim obratom.

Ceniki brezplačno.

Tovarniška zaloga priznana najboljših švicarskih ur kakor tudi zlatnine in srebrnine.

Zaloga raznega risalnega orodja za dijake, inženirje, arhitekta itd.

Strogo solidna trdka!!

Ogromno število pohvalnih pisem na razpolago.

Krasni ceniki na zahtevo zastoj.

Cene solidne!

Postrežba točna!

Gramofoni od K 20'— naprej, plošče od K 1'50 naprej vedno v zalogi.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1914 . . .	K 740.000.000'—
Vlog	„ 44.500.000'—
Rezervnega zaklada	„ 1.330.000'—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga

J. Pogáčnik mizarstvo.

Ljubljana, Marije Terezije c. št. 11 (Kolizej)

Zaloga spalnih ter jedilnih sob v različnih : najnovjših slogih. :

Zaloga otomanov, divanov, žimnic : in otroških vozičkov.

Popolna spalna oprava za dve osebi K 350.-

zgotovljena iz tu- ali inozemskega oreha ali hrasta. Ker je trpežni izdelek je posebno priporočljivo za one, kateri se mnogokrat selijo. **Obstoječa: 2 dvovratni omari, 2 postelji, 2 nočni omarici, en umivalnik z marmornasto ploščo in ogledalom.** Zahtevajte najnovjši katalog, kateri obsega nad 300 mod. slik.

Prvo splošno uradniško društvo

avstro-ogrske monarhije

na Dunaju, I., Wipplingerstrasse 25. je ena največjih in najstarejših zavarovalnic za življenje v monarhiji in izvršuje zavarovanja za življenje in rente v vseh kombinacijah.

Za izboljšanje gospodarstvenega stanja, za preskrbljenje prihodnosti navezano je posebno učitelstvo na samopomoč potom zavarovanja življenja; ugodnosti, ki jih nudi v tem obziru Uradniško društvo, pa tudi humanitetnemu delovanju namenjene uprave Uradniškega društva kažejo učitelju, da mu je najboljša, če se oklene Uradniškega društva. Iz pravega spoznanja teh ugodnosti pridružila so se

največja učiteljska društva

Avstro-ogrske Uradniškemu društvu.

Slino ugodni zavarovalni pogoji. Nizke premije. Izplačevanje nemudoma in brez odbitka

Garancijsko premoženje leta 1913	86.8 milijonov kron
Stanje zavarovanj koncem leta 1913	223 milijonov kron
Izplačanih zavarovanj do konca leta 1913	128.5 milijonov kron

Pojasnila daje brezplačno in, ne da bi vprašalec prevzel kake obveznosti

Glavni zastop uradniškega društva za Štajersko, Koroško in Kranjsko v Gradcu, Radetzkystrasse 10.

Umetna knjigovoznica

IVAN JAKOPIČ

LJUBLJANA, Frančevo nabrežje št. 13

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih knjigovozskih del, cenjenim gosp. trgovcem za izdelovanje vzorčnih knjig, vzorčnih kartonov, komisijskih knjig za potovalce po tvariških cenah in sl. uradom za trpežno in močno vezanje protokolov. — Izvirne platnice za vsakovrstne slovenske knjige, vezanje knjig za bralna društva, čitalnice in knjižnice po nizki ceni. — Tiskanje pogrebnih trakov in društvenih znakov s krasnimi modernimi črkami. — Postrežba točna, delo solidno.

Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratniki in v to stroko spadajoče blago dobite najceneje v specialni trgovini

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

Velika izbira!

Solidna postrežba!

Slovenska Šolska Matica

ima v svoji zalogi razen razprodanih „Letopisov“, I., II. in III. zv. — še vse do zdaj izišle knjige ter oddaja stalnim članom tudi prejšnje celotne letnike za navadno letnino 4 K; posamezne prejšnje knjige (snopiče itd.) dobivajo člani in učiteljskišniki za polovico prodajalne cene. Nečlani pa plačajo za posamezne prejšnje knjige določeno prodajalno ceno, ki je razvidna v „Pedagoškem Letopisu“.

Posebej je izdala in založila Slovenska Šolska Matica:

1. A. Črničec: Navodilo k I. zvezku „Racunice za obče ljudske šole“. Cena 1 K.
2. Spominski list za učence in učenke, ki dobe Odpustnico. Cena 20 vin.
3. Kren-Bajželj: Javen telovadni nastop. Cena 60 vin.
4. Trunk-Dimnik: Staršem šolske mladine. Cena 2 vin.

Letnina za Slovensko Šolsko Matico znaša 4 K in se plača meseca januarja vsakega leta.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“, r. z. z o. j. v Ljubljani.

Čekovni račun št. 66312.

Zadružnik našega denarnega zavoda postane lahko vsak, kogar sprejme načelstvo. Delež 50 K, se mora takoj polno vplačati. Posebno se priporočajo ti deleži kot osnovne glavniče učiteljskih društev. Deležne vloge se obrestujejo po 5%.

Vstopnine se enkrat za vselej plača 2 K.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, ako tudi ni zadružnik. Obrestna mera je 5%. Obrestovanje se pričinja dvakrat na mesec in sicer: 1. in 16. dne vsakega meseca.

Posojila se dajo le zadružnikom na osebni kredit po jako ugodnih pogojih. Posojila dovoljuje načelstvo. Načelstvene seje so vsako 2. in 4. delavno soboto v mesecu. Zadruga plačuje na željo za svoje dolžnike premije ter tudi posreduje pri zavarovanju.

Vrača se po spodaj navedenih načinih. Vsakdo si lahko izbere način vračila po svoji osebni potrebi in po svoji plačilni zmožnosti.

Vsakih 100 K posojila se vrača po načinu:

mesečnih rokov	rokov	rok
A v 12 in sicer 11	à 9 K — h.	12. 4 K 73 h
B v 18	17. 6. —	18. 3. 56 "
C v 24	23. 4. 50	24. 4. — "
D v 38	37. 3. —	38. —. 66 "
E v 46	45. 2. 50	46. 1. 81 "
F v 60	59. 2. —	60. —. 70 "
G v 70	69. 1. 75	70. 1. 42 "
H v 85	84. 1. 50	85. 1. 26 "

Informacije pošilja zadruga vsakomur franco, kdor vpošlje 20 h v pisemskih znakah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znakov se ne odgovarja.

Dopise je naslovljati edino na zadrugo, ne na posamezne člane načelstva. Zadrugi lokal je v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Uradne ure za stranke so izvenzmi praznikov vsak četrtek od 1/2. do 1/3. ure popoldne in vsako soboto od 6. do 7. ure zvečer.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

reg. zadr. z omejeno zavezo Frančiškanska ulica št. 6

se priporoča slavnim kraj. šolskim svetom in cenj. učiteljstvu v naročilo vseh uradnih šolskih tiskovin po najnovjših vzorcih. V zalogi ima vsakovrstne napise na lepenki, razne mladinske spise, vse poštno tiskovine za šol. uporabo itd. — Priporoča se v natisk uradnih kuvert in pisemskega papirja z napisom in sploh vseh v šol. stroko spadajočih tiskovin. V zalogi vedno: K. Wider, „MOJE PRVO BERILO“.